

споживача з обов'язковим врахуванням складових елементів лояльності. В майбутньому лояльність виступатиме ключовим фактором довгострокових фінансових успіхів аграрного підприємства.

Література

1. Руденко М.В. Моніторинг задоволеності споживачів підприємства: методичний аспект / М.В. Руденко // Вісник ТНЕУ. – 2016. – № 2. – С. 142–149. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2016_2_15.
2. Балабаниць А.В. Механізм управління лояльністю споживачів / А.В. Балабаниць // Экономика Крыма. – 2012. – № 3(40). – С. 113-117.

Рябоволик Т.Ф., канд. екон. наук, ст. викладач
Запірченко Л.Д., канд. екон. наук, доцент
Центральноукраїнський національний
технічний університет
м. Кропивницький

МОНІТОРИНГ ТЕНДЕНЦІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

У ринкових умовах, необхідною умовою розвитку виробництва, підвищення якості і кількості продукції, появи нових товарів та послуг, а також головним засобом збереження конкурентоспроможності підприємства стають інновації. У сучасних умовах господарювання актуально постає проблема нарощування темпів економічного зростання за рахунок використання інтенсивних чинників, до яких відносять і інноваційні процеси, завдяки яким забезпечується підвищення основних макроекономічних показників, підвищення життєвого рівня населення у довгостроковій перспективі.

Теоретичні основи дослідження проблеми управління інноваційною активністю закладено у працях Безчасного Л., Білоусова В., Завліна П., Іноземцева В., Семикіної М., Чухно А. та інших вчених. Серед зарубіжних вчених питання стимулювання інноваційної активності досліджували Брю С., Друкер П., Інглеарт Р., Мак-Клеланд Д., Твисс Б., Самуельсон П., Хекхаузен Х. та інші. Питання інноваційного розвитку країни і підприємств різних сфер діяльності є предметом уваги Гаркавенко Н., В. Геєця, Е. Лібанової, Воронкової А., Грішнєвої О., Колота А., Левченка О., Онікієнка В., Стадник В., Ушенко Н., Петрової І. та ін.

Метою публікації є моніторинг динаміки інноваційної діяльності підприємств та її вплив на зайнятість населення.

Стан зайнятості населення тісно пов'язаний з рівнем діяльності інноваційно активних та інноваційно неактивних підприємств в країні, зокрема, обсягами та часткою реалізованої у них продукції. На національному рівні інноваційна активність підприємств промисловості у 2014 році складала 16,1% (рис. 1), тоді як у розвинених країнах – 60-70%.

В останні роки негативну динаміку демонструють обсяги інноваційних витрат у промисловості (зменшення відбулося з 14333,9 млн. грн. у 2011 р. до 9562,6 млн. грн. у 2013 р.) та обсяги реалізованої інноваційної продукції, які склали 25669,0 млн. грн. у 2014 р. при максимальному значенні за досліджуваний період 45830,2 млн. грн. у 2008 р.

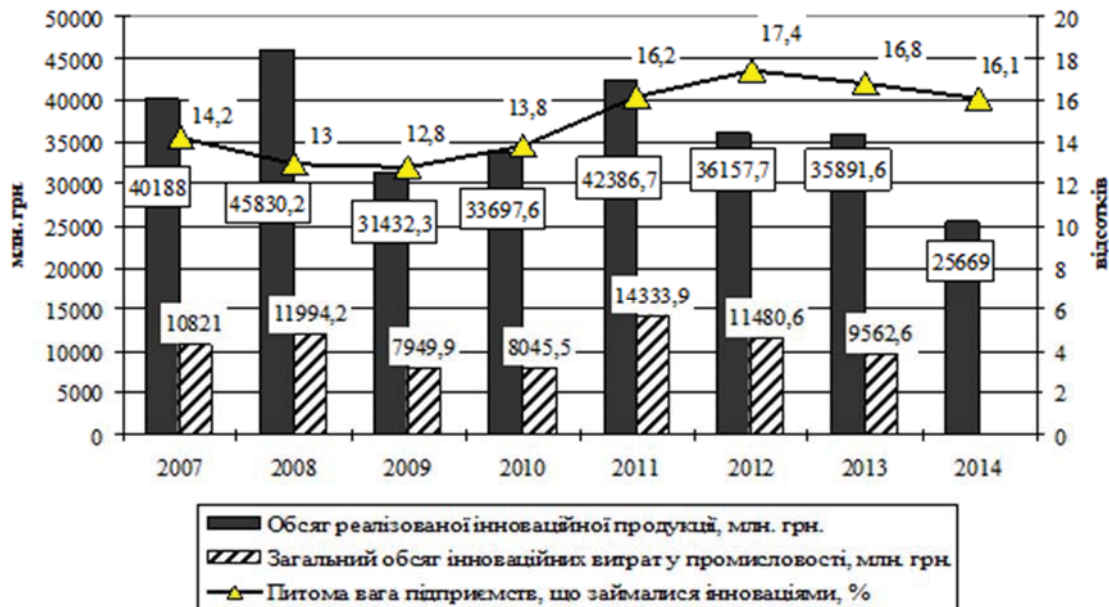

Рис. 1. Обсяги інноваційної діяльності промисловості України у 2007-2014 рр. [1].

По регіонах обсяг реалізованої продукції інноваційними та неінноваційними підприємствами теж досить неоднорідний, можна відразу визначити регіони, які ведуть екстенсивне виробництво, а відтак, в більшій мірі є дотаційними з боку держави (рис. 2).

З рис. 2 видно, що Запорізька область займає провідні позиції по випуску продукції на інноваційних підприємствах (71,7%). Також більше половини обсягу реалізованої продукції на інноваційно активних підприємствах реалізують підприємства Івано-Франківської, Рівненської, Миколаївської, Сумської та інших областей.

З позиції кількості працюючих на інноваційних підприємствах, та їх частки в загальному обсязі зайнятих, можна сказати, що в загальному обсязі зайнятих, частка працівників, які працюють на інноваційних підприємствах, становить по Україні 42,4%, відповідно, частка працівників, які працюють на звичайних підприємствах, складає 57,6%. В кількісному вираженні чисельність найманих працівників на інноваційних підприємствах в промисловості становить 1409,5 тис. осіб, і майже зрівнялась із звичайними не інноваційними підприємствами (1415,1) тис. осіб. В сфері послуг – 1148,1 тис. осіб, це в 2,0 рази менше, ніж на звичайних підприємствах (рис. 3).

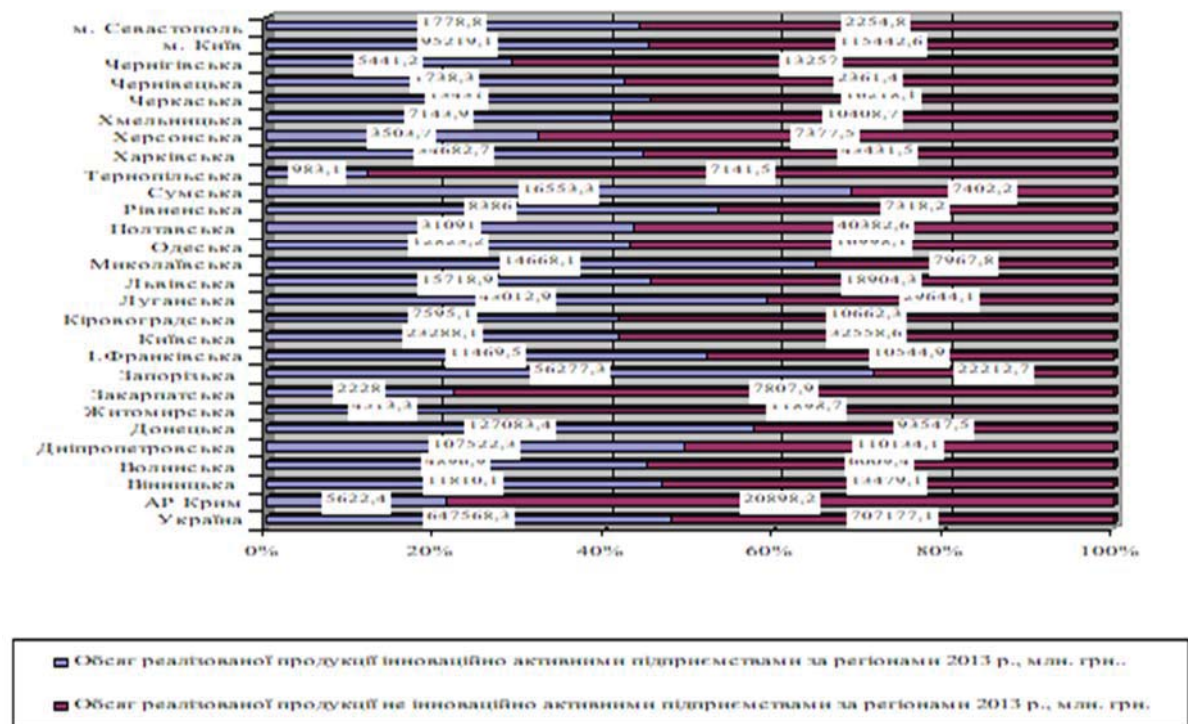

Рис. 2. Обсяг реалізованої продукції інноваційно активними підприємствами за регіонами в 2013 р. [1; 3, с. 12; 2, с. 223].

Між співвідношеннями частки реалізованої продукції та частки працюючих на інноваційно активних підприємствах за видами економічної діяльності відхилення досить незначні [5].

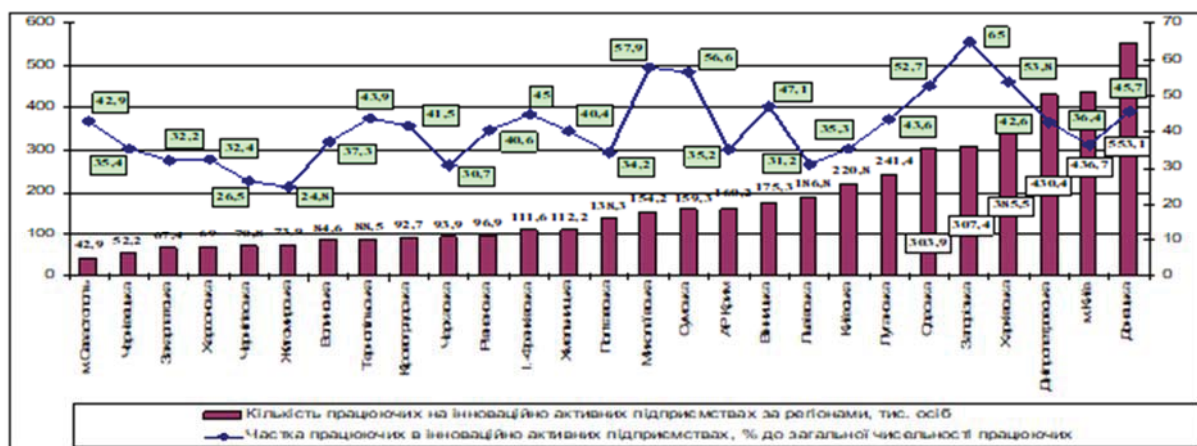

Рис. 3. Диференціація кількості зайнятих та їх частки на інноваційно активних підприємствах регіонів України в 2013 році [2, с.220; 4, с. 335]

Розраховуючи та порівнюючи обсяг реалізованої продукції на одного працюючого в інноваційно активних та неінноваційно активних підприємствах, за видами економічної діяльності в 2013 році, відмічаємо, що в даному періоді на одного працюючого в інноваційно активних підприємствах в цілому по Україні на 81,9 тис. грн. обсяг більше, ніж в неінноваційно активних підприємствах (рис. 4). З рис. 4 видно, що тенденція переважання обсягу реалізованої продукції на одного працюючого в інноваційно активних підприємствах зберігається майже по всіх

видах економічної діяльності, за виключенням постачання електроенергії, газу, пари, кондиційованого повітря, та діяльності у сфері архітектури, інжинірингу, технічних випробувань та досліджень.

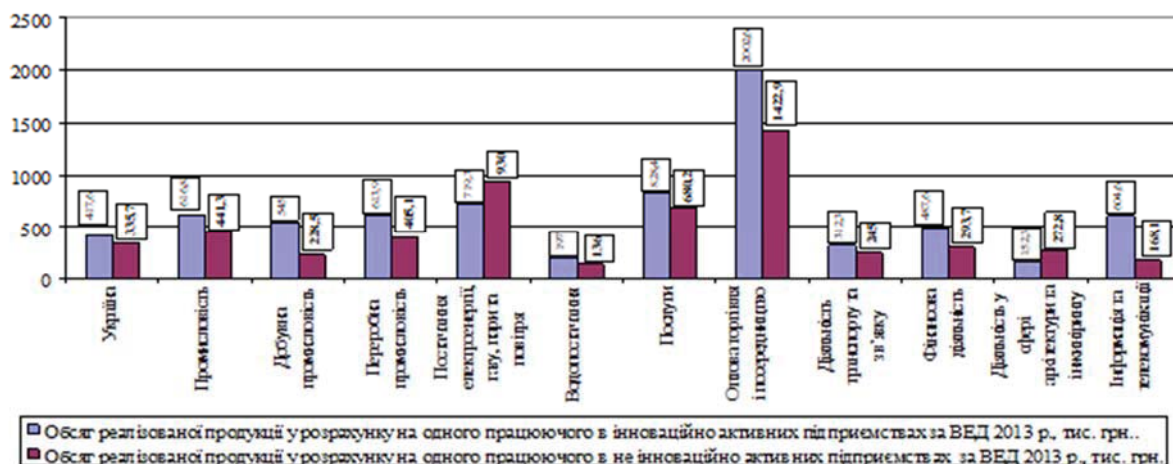

Рис. 4. Обсяг реалізованої продукції на одного працюючого в інноваційно активних та неактивних підприємствах за ВЕД в 2010 р. [2, с. 221,224; 4, с. 333].

Найбільший показник в діяльності пов'язаній з інформацією та телекомунікаціями, де переважає інноваційне підприємство в 3,6 рази. Найменші показники в діяльності транспорту та зв'язку [5, С. 143–150].

До чинників які стримують прояв інноваційної активності персоналу підприємств науковці відносять:

- традиційна в Україні політика низької ціни робочої сили, якої дотримуються роботодавці;
- традиційно занижена оцінка вагомості праці інноваційного змісту на підприємствах, в організаціях, установах, успадкована з часів планової централізованої економіки;
- невирішеність питань інтелектуальної власності та захисту авторських прав у вітчизняній практиці інновацій;
- поширене формальне ставлення до укладання колективних договорів та їх виконання [7; 8].

Отже, у сфері інноваційного розвитку підприємств України спостерігаються стійкі негативні тенденції, які породжуються системою чинників-дестимуляторів інноваційної діяльності. Невирішеність проблем інноваційного розвитку підприємств надалі загрожує ризиками неконкурентоспроможності для суб'єктів господарювання.

Перспективи подолання проблем в інноваційному розвитку слід пов'язувати, по-перше, з розвитком конкурентного середовища, підвищенням попиту на інновації на макрорівні, по-друге, з прогресивними змінами у стимулюванні інноваційної активності підприємств на макро- та мезоекономічних рівнях (йдеться про державну та корпоративну підтримку інноваційної активності, сприятливе законодавче поле інноваційної діяльності); по-третє, з кардинальними змінами у матеріальному стимулюванні праці інноваційного змісту, результатом яких має стати нарощування критичної маси винахідників та раціоналізаторів в усіх сферах діяльності, піднесення творчої та інтелектуальної активності, формування кращих можливостей для оновлення знань і розробки нових ідей і проектів.

Активізація інноваційної діяльності підприємств потребує комплексного, багаторівневого, системного підходу, що неможливо без тісної та плідної взаємодії урядовців, менеджерів у напрямі формування ефективного механізму стимулювання інноваційної діяльності в Україні.

Література

1. Державна служба статистики України : Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Наукова та інноваційна діяльність (1991-2014 роки) [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Регіони України за 2013 р. Стат. збірник / Державна служба статистики України. – К., 2014. – 486 с.
4. Статистичний щорічник України за 2013 р. Стат. збірник / Державна служба статистики України. – К., 2014. – 559 с.
5. Рябоволик Т.Ф. Розробка та реалізація стратегії регулювання зайнятості населення в інноваційному секторі національної економіки / Т.Ф. Рябоволик // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – Кіровоград : КНТУ, 2014. – Вип. 26. – С. 143-150.
6. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід: монографія / [Денисенко М.П., Михайлова Л.І., Грищенко І.М. та ін.]. – Суми : Університетська книга, 2008. – 1045 с.
7. Інноваційна праця: діагностика проблем, важелі активізації: [монографія] / М.В. Семикіна, С.Р. Пасека, Л.Д. Збаржевецька / За наук. ред. д-ра екон. наук, проф. М.В. Семикіної. – Черкаси: видавництво «МАКЛАУТ», 2012. – 320 с.
8. Збаржевецька Л.Д. Концептуальні підходи щодо вдосконалення механізмів підвищення інноваційної активності вітчизняних працівників / Л.Д. Збаржевецька // Економічний простір: міжвуз. зб. наук. праць. вип. № 22/1. – Дніпропетровськ: Наука і освіта. – 2009. – С. 287-298.

Семикіна А.В., канд. екон. наук, викладач
Одеський національний економічний університет
м. Одеса

КРИЗА В ПОЛІТИЦІ ДОХОДІВ ЯК ЧИННИК ВТРАТ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Доходи від праці завжди слугують індикатором задоволення потреб, компенсації трудових зусиль та прагнень до розвитку людського капіталу.

Проте аналіз статистики доходів в Україні є свідченням глибокої кризи в політиці доходів населення. Внаслідок зниження реальних доходів зайнятого населення в Україні відбувається надмірне розшарування на багатих і бідних, поширення масового зубожіння серед працюючих. Окреслені деформації руйнують мотивацію населення до плідної праці в офіційному секторі економіки, знижують продуктивність праці, зменшують попит на товари та послуги. Криза в політиці доходів уповільнює розвиток економіки країни та її регіонів, а головне – погіршує якість людського капіталу, обмежує можливості його нормального відтворення та розвитку, зумовлюючи додаткові втрати людського капіталу за рахунок скорочення народжуваності, збільшення смертності, захворюваності, зростання обсягів міграцій.

Сьогодні навіть випускники шкіл, орієнтуючись на перспективи працевлаштування та отримання гідного доходу від праці, все більше надають